

OPASNOSTI NA INTERNETU

SAVJETI ZA DJECU, RODITELJE I NASTAVNIKE

UVOD

<http://www.dnd-opatija.hr/>

Internet, ili kako ga se često naziva "mreža svih mreža", postao je daleko najpopularnije sredstvo komuniciranja. Servisi Interneta pružaju jednostavno, efikasno i jeftino rješenje za razmjenu informacija u različitim oblicima – sadržaj se na Internetu prezentira na multimedijalan način: pomoću teksta, slike i zvuka. Internet je dostupan svima bez obzira na lokaciju, starosnu dob i obrazovanje – mogu ga koristiti Internet eksperți, ali i informatički nepismenjaci.

Web stranice, chat, blog, download, forum, web galerija... sve su to pojmovi koje danas možemo svakodnevno čuti u komunikaciji između korisnika Interneta. Internet je za veliki broj ljudi postao neizostavni dio svakodnevnog rada (i odmora) te se kao tehnologija toliko uvukao u naše živote da pojedinač često zaboravi da se zapravo cijelo vrijeme služi i razgovara o pojmovima koji zapravo u stvarnosti ne postoje – radi se o virtualnoj stvarnosti koja se prezentira na zaslonu ekrana. Razlikovati i biti svjestan te razlike prilikom korištenja internet tehnologija vrlo je važna stvar.

Tako danas mnogi imaju pristup različitim inovacijama u tehnologiji kao što su radio, televizija, računalo itd. i koristimo ih u svakidašnjici, a da toga nismo niti svjesni - knjige, govor, olovka i papir još uvijek su i biti će najprihvatljiviji i najrašireniji način prenošenja informacije. Zašto, to je tema velikog broja rasprava što se konstantno vode između dvije sukobljene strane. Na jednoj strani nalaze se informatički zaludenjaci koji bi bez ikakve diskusije, pomno provedenog istraživanja ili izvođenja studije korisnosti ili isplativosti sve nas rado gurnuli "pred ekrane", a na drugoj su "konzervativne sile" kojima je riječ na papiru Svetinja i koji ne žele niti čuti kako postoji nešto što se zove e-mail i da to omogućava da kolega iz daleke nam Amerike dobije naš članak na određenu temu "u roku odmah". Očito je da treba pronaći zlatnu sredinu, tj. treba prezentirati Internet kao još jedan od alata koji se može, ali i ne mora, prihvati kao sredstvo komunikacije Broj Jedan. Internet treba prihvati kao nešto korisno te ga kao tehnologiju povezati i primjeniti tako da na najbolji mogući način unaprijedi ono što je bilo prije toga podjednako dobro i korisno.

Međutim, Internet uz svoje prednosti, tj. pozitivne strane, sadrži i svoju tamnu stranu. Postoje mnogi zlonamjernici koji vrebaju žrtve na mreži, bilo da se radi o zlim hackerima, cyber huliganima, ili, u najcrnijoj varijanti, pedofilima. Upravo je zbog takvih opasnosti potrebna pravilna edukacija svih korisnika Interneta, a posebno djece. Potrebno je educirati sve korisnike da budu svjesni rizika koje donosi Internet tā da budu u mogućnosti pravilno reagirati kada se nađu u opasnim situacijama.

Ova brošura namijenjena je djeci, roditeljima i nastavnicima te služi kao kratak osvrt na Internet općenito te na opasnosti i metode zaštite prilikom korištenja Interneta.

INTERNET OPĆENITO

Internet je globalna komunikacijska mreža čiji je razvoj započeo 1960-ih godina u SAD-u, a svoj procvat popularnosti doživljava u 90-ima. Na internet možemo gledati kao na jednu golemu infrastrukturu međusobno povezanih računala i različitih mrežnih uređaja koji su tehnička osnova za izgradnju različitih servisa.

Najpopularniji servisi interneta su:

www
eng. *world wide web* – omogućava prikaz informacija u obliku web stranica

e-mail
elektronička pošta; jedan od prvih servisa na Internetu

chat
međusobna komunikacija u stvarnom vremenu: primjeri su ICQ i IRC

razmjena datoteka
uz FTP protokol razmjene datoteka postoje i ostali *peer-to-peer* servisi

usenet
razmjena poruka koja se odvija unutar različitih interesnih skupina

INTERNET OPĆENITO

Trenutačno u cijelom svijetu postoji 1,25 milijardi Internet korisnika od čega u Europi 335 milijuna. U Hrvatskoj, prema posljednjim podacima, ima oko 1.570.000 korisnika Interneta što predstavlja oko 35% stanovništva, a prisutan je i rast broja korisnika od oko 690% u odnosu na 2000. godinu.¹

Istraživanje koje je provela Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba na uzorku od 4.000 djece iz osnovnih i srednjih škola u 10 gradova Republike Hrvatske pokazalo je da 73% djece ima neko iskustvo u korištenju Interneta te da 43% djece koja nemaju računalu u vlastitom domu također koriste Internet. Istraživanje je također pokazalo da Internet svakodnevno koristi 58% ispitane djece, jedanput tjedno 26% djece te jednom mjesечно ili rjeđe Internet koristi 17% djece.²

¹Internet World Stats: Usage and population statistics, www.internetworldstats.com, rezultati od 30.09.2007.

²Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, www.poliklinika-djeca.hr

Pronalazak informacija E-mail Chat Forumi Blogovi E-learning Razmjena datoteka

Tražimo li najnovije vijesti, koji film se upravo prikazuje u kinu, rezultate sportskih natjecanja, informacije za naše istraživanje, planiramo li putovanje i želimo rezervirati karte za prijevoz... sve to dostupno je na Internetu, točnije - na web stranicama. Skoro da ne postoji institucija, kompanija, udruga ili različita društva, a da ne posjeduju web stranice gdje žele objaviti sve relevantne informacije o sebi. Ukoliko ne znamo adrese svih tih stranica koje nam trebaju, nema problema - tu su za nas tražilice poput

Google, Yahoo!, MSN i sl.

Pretraživanje web stranica ima mnoge pozitivne učinke na razvoj pojedinih vještina u djece, a posebno treba napomenuti samostalan istraživački rad, vještine traganja za informacijom, razdvajanje korisnih od nekorisnih podataka i drugo.

Internet je najveća knjižnica kojom čovječanstvo raspolaze i otvorena je 24 sata na dan.

OK

Pronalazak informacija E-mail Chat Forumi Blogovi E-learning Razmjena datoteka

Napisati dopis ili pismo, zapakirati u kuvertu, odnijeti na poštu ili ubaciti u sandučić, čekati odgovor dani... servis elektroničke pošte rješava sve te probleme. Nakon što otvorimo vlastiti korisnički račun kod bilo kojeg

pružatelja e-mail usluga, naš sandučić nam je dostupan u svako vrijeme i na svakom mjestu - jedini uvjet je raspoloživ pristup Internetu.

Vrijeme koje prođe od slanja poruke od strane pošiljatelja do zaprimanja u e-sandučić primatelja mjeri se u sekundama. E-mail može pospješiti razvoj vještina pisanja i izražavanja pomoći pisane riječi, te snalaženje u komuniciranju pomoći novih tehnologija.

Ukoliko nam e-mail ne odgovara zbog svoje "tromosti" ili nas iritiraju ogromne količine SPAM poruka (o tome nešto kasnije) koje svakodnevno primamo putem e-maila, a i navikli smo na rasprave sa više sudionika istovremeno - rješenje je chat. Razmjena poruka na chatu je u stvarnom vremenu, čak možemo vidjeti na vlastitom zaslonu kako sugovornik upravo tipka svoju poruku. Korisnici se međusobno druže u sobama za razgovor gdje se raspravlja o određenoj temi, šalju si međusobno poruke koje nisu vidljive ostalima, upoznavaju se sa ljudima iz drugih krajeva svijeta te na taj način uče o njihovoj kulturi. Zapisi o porukama se najčešće brišu čim svi korisnici napustiće sobu za razgovor. Chat može kod djece pozitivno utjecati na razvoj komunikativnih sposobnosti, posebice pri grupnoj komunikaciji, te na snalaženje u debatama.

Pronalazak informacija E-mail Chat Forumi Blogovi E-learning Razmjena datoteka

Radi se o web stranicama koje su namijenjene za diskusiju o različitim temama - "forumarši" tako raspravljaju o sportu, politici, školskim brigama, traže savjete o svemu i svačemu, nude se poslovi, traže se prijatelji, dogovaraju se izlasci, komentiraju se događaji, raspravlja se o nekoj knjizi ili filmu - zapravo priča se o svemu i svačemu. Vажno je napomenuti da su poruke na forumima sačuvane trajno te se može "uletiti" na raspravu koja traje već mjesecima. Forumi, kao i chat, mogu pozitivno utjecati na kvalitetniji razvoj komunikacijskih vještina u djece, a to posebno vrijedi za snalaženje u debatama te samostalno iznošenje vlastitih stavova i argumenta.

KAKO SE INTERNET SVE KORISTI

Blog je skraćeni naziv od eng. *weblog* što, prevedeno, znači internetski dnevnik. Radi se o privatnim stranicama osoba koje žele svoja razmišljanja o nekoj temi ili događaju iz vlastitog života objaviti na Internetu. Posebno je popularno Internet novinarstvo pomoću blogova. Blogovi nude mogućnost komentiranja objavljenih sadržaja od strane čitatelja što ih čini interaktivnim, tj. omogućava komunikaciju između autora i čitatelja. Blog se može napraviti vrlo brzo i ne zahtjeva skoro nikakva stručna znanja, a zapisi na blogu su vremenski posloženi skupa sa pripadajućim komentarima. Mnogi *bloggeri* su se proslavili svojim pisanjem te uživaju popularnost kao i poznatiji književnici. Blogiranje je vrlo popularno kod mladih osoba i donosi mnoge pozitivne učinke kao što su razvoj i unaprijeđenje socijalnih vještina te vještina izražavanja pomoću pisane riječi.

KAKO SE INTERNET SVE KORISTI

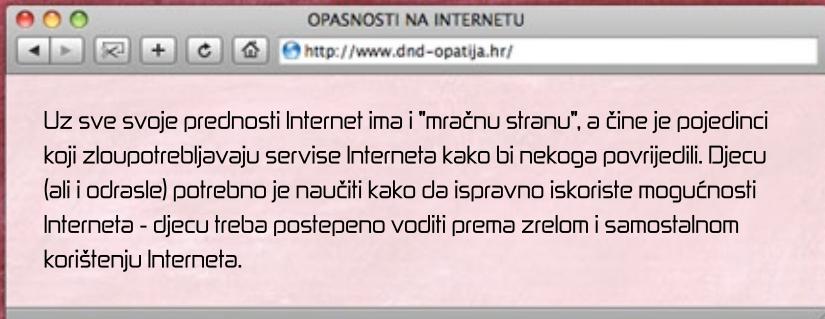
Pronalazak informacija E-mail Chat Forumi Blogovi E-learning Razmjena datoteka

Multimedijalnom prezentacijom nastavnog materijala moguće je na iznimno kvalitetan način prezentirati gradivo te ga objaviti na Internetu kako bi učenici iz vlastitog doma ili sa bilo kojeg drugog računala spojenog na Internet, te u vrijeme kada to njima odgovara, mogli proučavati taj sadržaj. E-learning je posebno popularan kod obrazovnih institucija koje provode tečajeve ili e-akademije zbog toga što je dokazano da je taka način obrazovanja (u cjelini ili kao dodatak klasičnoj nastavi) vrlo učinkovit i dolaznici ga najčešće pozitivno ocjenjuju.

KAKO SE INTERNET SVE KORISTI

Pronalazak informacija E-mail Chat Forumi Blogovi E-learning Razmjena datoteka

Razmjena datoteka je postala iznimno popularna porastom broja Internet korisnika, posebice onih mladih generacija te povećanjem propusnosti priključaka na Internet. Razmjenjuje se sve i svačta: dokumenti, video snimke, pjesme, slike, programi, zadatci, lektire, recepti i slično.

CYBERBULLYING

Cyberbullying ili nasilje putem elektroničkih medija ili elektroničkih uređaja je bilo kakva aktivnost čiji je krajnji cilj zlostavljanje pojedinca ili grupe ljudi. To su najčešće različita vrijedanja ili iznošenje privatnih ili neistinitih informacija o osobi s ciljem da je se povrijedi. Često su zlostavljači maloljetne osobe koje na taj način zlostavljaju druge maloljetne osobe. Zlostavljač je najčešće netko koga zlostavljava osoba poznaje i tko se putem Interneta želi osvetiti ili iz pukog hira povrijediti drugu osobu.

Djeca, ali i odrasle osobe, prilikom komunikacije putem Interneta imaju puno više samopouzdanja i hrabrosti nego što je to slučaj prilikom komunikacije "licem u lice". To, s jedne strane, može polučiti pozitivne rezultate, npr. dijete se može osjećati slobodnije da izrazi vlastita mišljenja ili osjećaje o nekoj temi ili osobi. Međutim, osoba "iza mase" se može osjećati kao da joj je sve dozvoljeno i kako ne vrijede pravila koja postoje u stvarnom svijetu - stoga se usuđuje na različite verbalne napade i maltretiranja. Postoji mnogo zlonamjernika koji su spremni iskoristiti vlastitu anonimnost na Internetu kako bi nekome nanijeli zlo.

Kada govorimo o nasilju između školskih kolega, prijatelja ili vršnjaka, onda to može biti: napad na privatnost, maltretiranje, vrijedanje, iznošenje neistine o osobi, poticanje na grupnu mržnju, uhodenje, uzneniravanje, poticanje na diskriminaciju i sl. Česti su slučajevi kada se objavljaju fotografije školskih kolega od strane anonimaca na Internetu s ciljem da ih se ismije i uvrijedi, zatim slučajevi kada se kroz sobe za razgovor potiče grupe ljudi na mržnju prema nekome iz škole zbog toga što je "prepametan", predebeo, premršav, potječe iz nekog drugog kraja ili zemlje, drugačije izgleda od ostatka društva i sl. Također, moguće je da dođe do krade podataka e-mail ili chat korisničkog računa pa onda zlonamjernik može drugima slati uvredljive poruke i objavljivati informacije pod imenom žrtve te tako prema njoj poticati mržnju.

OPASNOSTI NA INTERNETU

Istraživanja su pokazala da je čak 18% djece u dobi od 12 do 14 godina bila žrtvom određenog oblika nasilja putem Interneta, a 11% se je izjasnilo da se smatra Internet nasilnicima. Od onih koji su bili izloženi nasilju, 62% ih je tvrdilo da je nasilnik bio njima poznata osoba ili školski kolega. U istraživanjima provedenim u SAD-u, između djece u dobi od 10 do 17 godina koja se redovito koriste Internetsom, njih 19% je tvrdilo da je bilo izloženo porukama s neprimjerenim seksualnim sadržajem te je 25% od njih pokazivalo veći stupanj stresa nakon toga. Istraživanja provedena u Hrvatskoj u 2005. god. pokazala su da je 27% djece bilo izloženo porukama s različitim seksualnim sadržajima. Trećina djece koja je zaprimila ovakve poruke nije nikome povjerila taj iskustva.³

³ Poliklinika za zaštitu djece Grada Zagreba, www.poliklinika-djeca.hr

KOJIM SU SVE OPASNOSTIMA IZLOŽENA DJECA ?

- Iznošenje neprimjerenih informacija
- Slanje uvredljivih i uznemirujućih poruka
- Dostupnost opasnih informacija, proizvoda i aktivnosti
- Krada i zloupotreba osobnih podataka
- Iznošenje privatnih i povjerljivih podataka, objavljanje neistinitih podataka
- Prijetnje, vrijedjanja i maltretiranja
- Računalni virusi i provale u računalima od strane black-hat hakerova (zločestih hakeri)
- Nedopuštene marketinške aktivnosti koje koriste objavljene osobne podatke pojedinca
- Prijevare prilikom kupovine preko interneta (e-kupovina)
- Žrtve pedofila koji će pokušati nавести dijetu na osobni susret
- Lažno predstavljanje radi vrijedjanja osobe kojom se zlonamjernik predstavlja ili radi obmane neke druge osobe

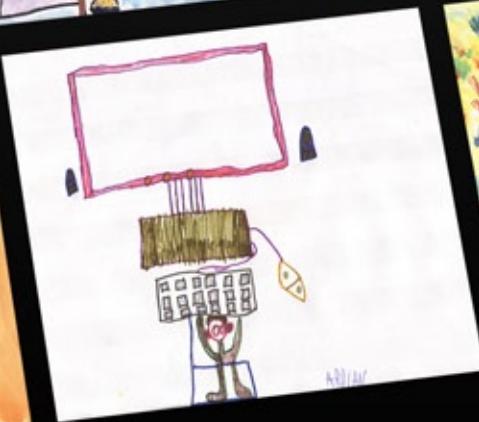
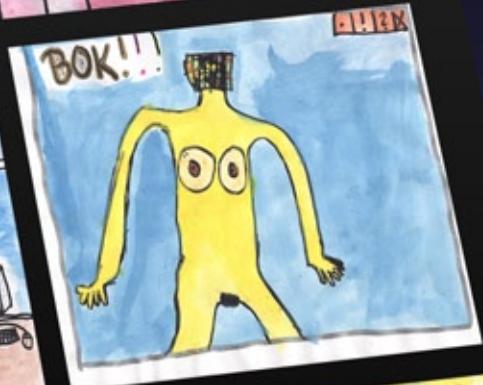
Nije problem u Internetu, već u pojedincima koji ga zloupotrebjavaju - Internet je žrtva jednakih mogućnosti.

OK

RIZICI KOJIMA DJECA IZLAŽU DRUGE OSOBE

- Djeca maltretiraju, prijeđe i vrijedjuju druge osobe - ponekad nesvesno, "u igri", a ponekad to rade s namjerom
- Zbog mogućnosti skrivanja "iza maske" djeca su skloni provoditi vlastite nasilne fantazije na Internetu
- Djeca ne poštuju tuđa zaštićena autorska prava (sadržaji stranica, fotografije, softver, glazba, filmovi i sl.) - najčešći razlog tome je nedovoljna edukacija po pitanju korištenja tuđeg truda i rada
- Djeca koja usvoje dovoljno tehničkih znanja skloni su provajivanju u tuđa računala radi dokazivanja u društvu - time čine računalni kriminal
- Djeca su skloni klevećanjima drugih na Internetu jer nisu dovoljno svjesna svih negativnih posljedica takvih aktivnosti

KAKO SE ZAŠTITITI OD OPASNOSTI NA INTERNETU

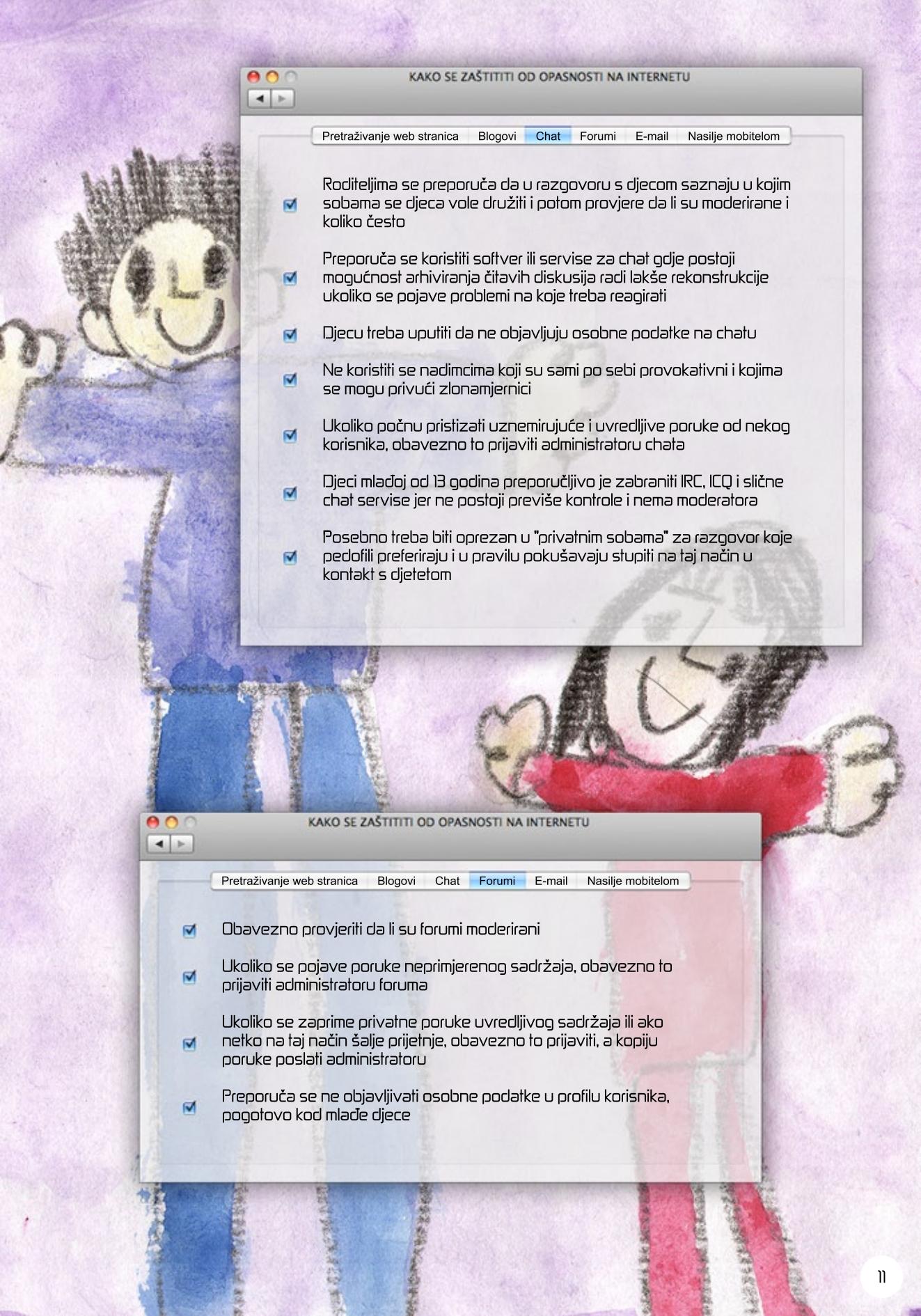
Pretraživanje web stranica Blogovi Chat Forumi E-mail Nasilje mobitelom

- Uvijek koristiti posljednje verzije web preglednika te njihove sigurnosne zákrpe
- Koristiti antivirusni softver te anti-spyware softver koji kontroliraju sáv promet prilikom aktivnosti na Internetu
- Moguće je koristiti filtere neprimjerenih sadržaja na tražilicama (Safe Search za Google, Yahoo! i Microsoft Live Search te slične tehnologije na drugim pretraživačima)
- Pripaziti na pravopisne pogreške prilikom ručnog unošenja adresa web stranica (npr. Yahho.com adresa je jedno vrijeme vodila na pornografske stranice)
- Neke stranice ili on-line servisi zahtjevaju registraciju korisnika, tj. unošenje osobnih podataka - dovoljno je upisati samo podatke koji se traže kao obavezni, ali nikako ne ostavljati podatke poput adrese, telefona i slično; mlađoj djeci uopće ne dopustiti stvaranje i objavu vlastitih profila jer to postaje laki mamac za cyber grabežljivce i pedofile
- Na Internetu postoji veliki broj oglášivača od kojih su neki vrlo nametljivi - potrebno je objasniti djeci o čemu se radi i naučiti ih kako reagirati na oglase koji se pojavljuju u sklopu sadržaja koji se traži

KAKO SE ZAŠTITITI OD OPASNOSTI NA INTERNETU

Pretraživanje web stranica Blogovi Chat Forumi E-mail Nasilje mobitelom

- Izrada vlastitih blogova ne preporučuje se mlađoj djeci jer objavljene informacije mogu koristiti pedofili kako bi složili profil djeteta ta ga tako mogli vrébatи
- Unos sadržaja treba biti zaštićen lozinkom koja se ne smije dijeliti s drugima
- Djeca ne smiju na blogu objavljivati osobne podatke - preporuča se pisati što općenitije o sebi; konkretnе informacije će pedofili i drugi grabežljivci znati iskoristiti što djecu može itekako staviti u opasnost
- Ne navoditi podatke od svojih školskih kolega, prijatelja i obitelji - sve to može poslužiti zlonamjernicima kako bi stvorili profil osobe
- Ne objavljivati vlastite fotografije na blogu; ako je to potrebno, onda objaviti fotografije gdje se dijete nalazi u društvu više prijatelja
- Pomoću specijalnih datoteka (robots.txt) može se pretraživačima zábraniti uvrštanje bloga u indeks pa na taj način blog neće biti prikazan kao rezultat pretrage na tražilicama

- Ne preporuča se korištenje e-maila za djecu mlađu od cca. 13 godina
- Ne odgovarati na poruke u kojima nam nije poznata osoba koja želi stupiti u kontakt
- Nikako ne otvarati linkove koji su priloženi u neželjenoj pošti ili pošli od nepoznatog pošiljatelja
- Zanemariti pristigle SPAM poruke (SPAM je neželjena poruka u kojoj se šalju reklame, cirkularna pisma i sličan sadržaj na proizvoljne adrese; po nekim istraživanjima čak 70-80% svih e-mail poruka je SPAM)
- Obavezno koristiti SPAM filtere, ili na vlastitom računalu ili kod samog pružatelja e-mail usluga (najčešće su to pružatelji Internet usluga)
- Po mogućnosti napraviti dvije e-mail adrese - jednu za privatnu komunikaciju i drugu "za javnost"; ovu privatnu adresu nikada ne upisivati u profile korisnika prilikom prijave na neke servise ili ih unositi u elektroničke obrasce koje je potrebno ispuniti
- Roditeljima se savjetuje da djecu nauče kako pravilno reagirati na pristigle neželjene poruke - obrisati ih i zanemariti!

- Djeca trebaju biti pažljiva kome daju svoj broj mobitela
- Ne treba odgovarati na poruke pristigle s nepoznatog broja
- Na poruke uvredljivog sadržaja nikako ne odgovarati, posebno ako nije poznat pošiljatelj
- Djeci treba pokazati kako ispravno koristiti mobitel za komunikaciju te ih upozoriti na posljedice koje mogu snositi ukoliko se upuste u slanje neprimjerenih poruka drugima - kako bi se sâmi osjećali da prime takvo nešto?
- Djeci mlađoj od 11 godina treba zabraniti primanje poziva i poruka od nepoznatih brojeva - to je vrlo lako moguće namjestiti na svim novijim uređajima
- Ukoliko dijete primi poruku zbog koje se neugodno osjeća treba je odmah pokazati roditeljima
- Sve pokušaje prijetnji, maltretiranja i težeg vrijedanja treba prijaviti policiji; takve poruke treba arhivirati zbog potrebe rekonstrukcije komunikacije

POUČAVANJE DJECE O PONAŠANJU NA INTERNETU

<http://www.dnd-opatija.hr/>

Djeca često znaju više od roditelja o Internetu i o novim tehnologijama uopće te ih stoga roditelji trebaju saslušati; neka roditelj dopusti djetetu da ga upozna sa omiljenim web stranicama, forumima, chatom te svojim cyber prijateljima. Roditelji mogu tako informacije iskoristiti kako bi saznali nešto više o svome djetetu. S djecom treba obavezno razgovarati o opasnostima Interneta i komunikacije putem internet servisa.

Klasični savjeti koji vrijede za svakodnevni život mogu se primjeniti i na onaj virtualni:

Nikada se ne razgovara s neznancima, ne uzima se ništa što nam ponude, ne pristajemo na ponuđenu pratištu do kuće...

S neznancima se na Internetu može neobavezno razgovarati kako bi se stekla nova poznanstva, međutim nikako ne razgovarati o stvarima koje dijelimo samo s najboljim prijateljima. Nikako se ne smiju strancima otkrivati osobne informacije!

Roditelji bi trebali poznavati prijatelje i školske kolege s kojima se njihovo dijete često druži
Virtualni prijatelji ne trebaju biti iznimka – roditelji bi trebali provjeriti s kime njihovo dijete često komunicira putem Interneta.

Ne smije se ružno govoriti o drugim ljudima
Nije lijepo vrijeđati druge osobe i nekome slati neprimjerene poruke. Osim što dijete može upasti u probleme zbog takvih aktivnosti, može mu se to i osvetiti.

Treba se truditi biti pristojan i pokazati poštovanje prema drugim osobama i njihovima stavovima
Treba voditi računa o "mrežnom bontonu". Sobe za razgovor i forumi najčešće imaju jasno precizirana pravila ponašanja.

Osobne informacije i one obiteljske dijele se samo s najboljim prijateljima
Ovakve informacije nisu za javnost i dijele se eventualno samo s najboljim prijateljima.

Nikada se ne smije prisvajati ono što nam ne pripada
Na Internetu je sadržaj često zaštićen autorskim pravima i kažnivo je koristiti tuđe vlasništvo bez dozvole autora. Djeci to treba objasniti.

NETIQUETTE ILI MREŽNI BONTON

http://www.dnd-opatija.hr/

Pravila koja vrijede u svakodnevnom životu vrijede i na Internetu što znači da su različiti oblici neprimjerenog ponašanja također neprihvataljivi i na Internetu. Općevazeća pravila ponašanja na Internetu poznata su kao netiquette (<http://www.hr-netiquette.org/pravila/>), ali treba imati na umu da pojedine organizacije koje nude različite servise za komunikaciju korisnika znaju imati svoje dodatne interne propise.

Svakako probajte upamtiti što više od ovih pravila te ih i primjenite!

OK

SAVJETI ZA RODITELJE

Glavni savjet za roditelje bio bi da jednostavno razgovaraju s djecom o njihovim aktivnostima na Internetu: koje su im omiljene stranice, s kim čataju, na koje forume vole ići, da li su upoznali neke nove prijatelje na Internetu i slično. Potrebno je otvoreno razgovarati o opasnostima koje se kriju na Internetu, postepeno voditi vlastito dijete da se samostalno nauči snalaziti u prostranstvima Interneta te ga naučiti kako da zaključi što je ispravno, a što nije prihvataljivo, kako za njega samog, tako i za druge osobe.

Evo nekih savjeta kojih bi se svaki roditelj trebao pridržavati:

- Ne dopuštajte djeci, pogotovo mlađoj od 13 godina, da si sami organiziraju vrijeme za računalom i da provode neograničeno vrijeme surfajući Internetom
- Savladajte barem osnove računala i Interneta kako biste mogli pratiti što vaše djelice rade i davaći mu savjete; pitajte za pomoć kolege i prijatelje, posudite iz knjižnice jednu od knjiga "za neznačice"; ako ste u mogućnosti, upišite tečaj osnova korištenja računala - ta investicija će vam se zagarantirano vratiti
- Ne dopuštajte djetetu da igru sa svojim vršnjacima na igralištu zamijeni računalom
- Računalo smjestite u dnevni boravak ili kuhinju, dakle u neku zajedničku prostoriju, a nikako djetetu u sobu
- Kontrolirajte koliko vremena djelice provodi ispred ekrana
- Razgovarajte s vlastitim djetetom o tome što radi kada je za računalom i kada je na Internetu
- Objasnite djetetu barem osnovna pravila korištenja Interneta i komunikacije na Internetu: stavite podsjetnik na ta pravila u blizini računala
- Objasnite djetetu da se ljudi na Internetu znaju predstaviti onakvima kakvi zapravo nisu i da ne vjeruju svemu što pročitaju - pomozite im da razviju vlastito kritičko mišljenje
- Vodite računa o aktivnosti vašeg djeteta na Internetu
- Potrudite se saznati nešto više o djetetovim cyber prijateljima te ih svakako pokušajte upoznati u "stvarnom" životu

IMPRESSUM

Autor teksta: Emil Egređija, prof. informatike i pedagogije (Udruga darovitih informatičara Rijeke)

Urednica: Ana Kola, prof. psih.

Ilustracije: Adi Bećar, Edi Bećar, Martina Čule, Maja Đurđević, Matea Kršanac, Arđan Kruežiu, Gentiana Kruežiu, Malija Mašasović, Gloria Miljković, Irena Pešković, Ivana Rađa, Dorian Šinčić, Lara Sterija, Nina Sterija, Antonia Škorić, Karlo Škorić, Dorian Tokmadić, Nikolina Tokmadić

Obliskovanje: Kreativni odjel d.o.o. Rijeka

Tisak: Grafik, Rijeka

Za izdavača: Sanja Škorić

Izdavač: Društvo "Naša djeca" Opatija, prosinac 2007.

Tiskano uz potporu Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH u sklopu projekta "Sigurno kroz radošti suvremenih oblika komunikacije"

Društvo "NAŠA DJECA" Opatija nevladina je udruga koja se bavi osmišljavanjem i organiziranjem slobodnog vremena djece predškolske i školske dobi, a čiji se rad temelji na Konvenciji UN-a o pravima djece, zadaćama iz odgojnog i obrazovnog sustava Republike Hrvatske te željama i potrebama djece i roditelja.

U aktivnosti DND-a Opatija ove se godine uključilo dvjestotinjak djece od 3 do 15 godina s područja Opatije, Lovrana i Matulja. Djeci nudimo sljedeće aktivnosti: Studio za D'ori, baletnu skupinu Akvarel, Dječje forume, radionicu/igraonicu "KOLIBRIĆ" za djecu s posebnim potrebama i kroničnim bolestima, Otvoreni telefon i savjetovalište za djecu i roditelje "PRIJATELJ", dramsku radionicu "Zvjezdice", školu glume "Macaklin" te radionicu/igraonicu u MO Dobreć.

Aktivno sudjelujemo u velikoj akciji Saveza DND-a Hrvatske i Hrvatskog društva za preventivnu pedijatriju "ZA OSMIJEH DJETETA U BOLNICI" u kojoj smo partneri bolnici Kantrida. Pokretač smo i velike akcije GRADOVI/OPĆINE PRIJATELJI DJECE u gradu Opatiji i općini Lovran. Zahvaljujući ovoj akciji učinili smo u suradnji s Gradom Opatijom i Općinom Lovran velike pomake u poboljšanju kvalitete života djece (otvorena su nova dječja igrališta, dječja plaža, izrađen je registar za djecu s posebnim potrebama i kroničnim bolestima, otvorena je radionica za tu djecu pri DND-u Opatija, osnovano je Dječje gradske vijeće Opatija).

Projekti 2007/2008.

1. "Razmjena djece Lovran - Sauris, Italija"
2. "Za novu i lijepšu igrališta u našem Lovranu" - Agrokor Zagreb "Uredimo dječja igrališta"
3. "Sigurno kroz radoštu suvremenih oblika komunikacije" - Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti RH.

Program 2006/2009.

"Info kutić o dječjim pravima DND Opatija" - Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa - pri programu djeluje: Info knjižnica u kutiću za djecu i odrasle, Edukacijski kutić za djecu - radionice o dječjim pravima i Europskoj uniji, Putujuće radionice u osnovnim školama te Obilježavanje značajnih datuma za život djece.

Društvo "Naša djeca" Opatija

M. Tita 157, 51410 Opatija

tel/fax: 051/272-443

e-mail: dnd-opatija@net.hr

web: www.dnd-opatija.hr

blog: <http://dndopatija.blog.hr>

